

PROGRAMA FORMATIU

PSICOLOGIA

HU INSTITUT PERE MATA

REDACTAT

Tutors de residents:

- Anna Bové Sabater
- Aser A. Coma González
- Eloy Gey López
- Alfonso Gutiérrez Zotes
- Carmen Miralles Ibiza

Data: 22 de març de 2022

APROVAT

Comissió de docència

Data: 17 de març de 2022

Periodicitat de revisió: cada 4 anys (pròxima revisió març 2027)

INTRODUCCIÓ

La Psicologia Clínica és una especialitat sanitària de la Psicologia que s'ocupa dels processos i fenòmens psicològics i relacionals implicats en els processos de salut-malaltia dels éssers humans.

Les seves aplicacions són múltiples i en diferents àmbits. Entre elles cal destacar el desenvolupament d'instruments i procediments tècnics específics, empíricament fonamentats, per a l'avaluació, el diagnòstic, la prevenció i el tractament dels trastorns mentals, del comportament, emocionals, cognitius, i relacionals així com per a millorar la comprensió i l'abordatge de les repercussions psicològiques que les malalties físiques i els seus tractaments tenen en les persones i en l'evolució mateixa d'aquestes malalties.

El programa formatiu s'estructura sobre la base d'una formació bàsica en psicologia clínica, que permeti als futurs especialistes exercitar amb eficàcia les tasques pròpies d'avaluació, diagnòstic, psicoteràpia i procediments d'intervenció i tractament psicològics, en els diversos camps que avui configuren l'especialitat. Però també contempla, en l'últim any de residència, que els PIR realitzin recorreguts formatius específics amb la finalitat que puguin accedir a àrees formatives no incloses en el circuit bàsic de rotació.

OBJECTIUS FORMATIUS

Els objectius de programa de formació de l'especialitat de Psicologia Clínica són:

1. Objectius generals:

- a) Capacitar als psicòlegs clínics en formació per a l'acompliment de l'especialitat, des d'una perspectiva ètica, d'atenció integral, atenent adequadament els nivells de promoció, prevenció, tractament i rehabilitació.

- b) Capacitar als psicòlegs clínics en formació per a l'acompliment de les tasques pròpies d'avaluació, diagnòstic, intervenció, i tractaments psicològics, de la manera més eficaç i eficient possible, atesos els màxims estàndards de qualitat científica disponibles.
- c) Capacitar als psicòlegs clínics en formació per a l'exercici interdisciplinari que requereix una concepció multidimensional, tant de l'ésser humà, com dels processos de salut i malaltia.
- d) Capacitar als psicòlegs clínics per a conèixer i manegar adequadament les variables i factors institucionals que són presents i intervenen en l'acompliment de l'activitat clínic-assistencial en els seus diversos nivells i contextos.

2. Objectius específics:

Durant el seu període de formació, el psicòleg clínic ha d'adquirir, segons els principis basats en la millor evidència científica disponible a cada moment, els coneixements, actituds, habilitats i competències necessàries per a:

- a) Analitzar la demanda, i establir, aplicar, i seguir els plans de diagnòstic, avaluació, intervenció clínic, i/o de tractament psicològics més adequats.
- b) Utilitzar de manera eficient les tècniques i procediments d'entrevista clínic-psicològica, per a establir la pertinent anàlisi funcional de la problemàtica que presenta el pacient, o un grup, i proporcionar elements per a establir el pla terapèutic més adequat.
- c) Utilitzar instruments i tècniques d'avaluació i diagnòstic psicològics eficaços i contrastats per a la identificació dels trastorns i malalties mentals i del comportament, així com dels factors de risc a ells associats.
- d) Avaluar i diagnosticar els trastorns i malalties mentals i del comportament mitjançant tècniques i procediments d'avaluació contrastats i adequats a la problemàtica específica i tenint en compte els factors individuals i sociodemogràfics específics.
- e) Utilitzar de manera eficaç i eficient les tècniques i procediments d'intervenció contrastats i adequats a la problemàtica que presenti un

pacient individual, o un grup, tenint en compte els factors individuals i sociodemogràfics específics.

- f) Dissenyar, aplicar, avaluar l'eficàcia, i dur a terme el seguiment de programes de suport, intervenció, psicoteràpia i tractament psicològics, a nivell individual, familiar, consell de grup, i comunitari, atesa la gravetat, urgència, i grau de deterioració, interferència i disfuncionalitat.
- g) Dissenyar, aplicar, i valorar l'eficàcia dels programes de psicoteràpia i procediments d'intervenció i tractament psicològics específicament dissenyats per a pacients aguts, i participar en la resolució de situacions de crisi i d'urgències.
- h) Dissenyar, aplicar, avaluar l'eficàcia, i dur a terme el seguiment de programes específics d'avaluació, diagnòstic, psicoteràpia i procediments d'intervenció i tractament psicològics en la població infantil i adolescent.
- i) Dissenyar, aplicar, avaluar l'eficàcia, i dur a terme el seguiment de programes específics d'avaluació, diagnòstic, psicoteràpia i procediments d'intervenció i tractament psicològics en les persones d'edat avançada.
- j) Dissenyar, aplicar, avaluar l'eficàcia, i dur a terme el seguiment de programes específics d'avaluació, diagnòstic, psicoteràpia i procediments d'intervenció i tractament psicològic en les persones amb discapacitat intel·lectual i trastorn mental.
- k) Dissenyar, aplicar, avaluar l'eficàcia, i dur a terme el seguiment de programes específics d'avaluació, diagnòstic, psicoteràpia i procediments d'intervenció i tractament psicològics en les persones amb addiccions.
- l) Dissenyar, aplicar, avaluar l'eficàcia, i dur a terme el seguiment de programes específics de rehabilitació i atenció prolongada.
- m) Dissenyar, aplicar, avaluar l'eficàcia, i dur a terme el seguiment de programes de psicoteràpia i procediments d'intervenció i tractament psicològics específics per a les malalties físiques, amb especial atenció als processos mòrbids de naturalesa crònica.

- n) Conèixer i aplicar les tècniques de relació interpersonal i de treball en equip.
- o) Desenvolupar programes de coordinació i cooperació amb els dispositius de la xarxa assistencial, i conèixer i utilitzar els recursos socials, jurídics, educatius i comunitaris.
- p) Participar en les activitats preventives i de promoció de la salut, de detecció i intervenció precoces de trastorns i malalties mentals i del comportament, així com d'assessorament, enllaç, i interconsulta, en coordinació amb els Equips d'Atenció Primària i els Serveis d'Atenció Especialitzada.
- q) Realitzar informes clínics, que incloguin l'avaluació psicològica del pacient, curs de la malaltia i àrees de dificultat.
- r) Manegar adequadament la metodologia científica necessària per al disseny i la posada en marxa de programes de recerca clínica, social, educativa i epidemiològica en l'àmbit de la salut.
- s) Desenvolupar el seu exercici professional d'acord amb les orientacions de l'ètica assistencial i la deontologia professional.
- t) L'autoavaluació crítica i identificació de les seves necessitats de desenvolupament formatiu i perfeccionament professional, i el sosteniment del seu procés d'aprenentatge i actualització teòric-tècnica al llarg de tota la seva vida professional.
- u) L'ús adequat dels recursos sanitaris atesa la dimensió cost-benefici dels mateixos i a la seva relació amb el principi de justícia de l'ètica assistencial.

COMPETÈNCIES PROFESSIONALS

El resident de Psicologia Clínica ha de ser competent per a assumir i exercir les següents funcions, una vegada hagi completat la seva formació:

1. En l'àmbit clínic-assistencial de promoció, prevenció, avaluació, diagnòstic i tractament:

- a) Identificar i avaluar els factors psicosocials de risc per a la salut mental i la salut en general.
- b) Identificar els trastorns i malalties mentals, així com qualssevol altres problemes, malalties, o disfuncions, que incideixen en la salut mental i física de les persones.
- c) Realitzar el diagnòstic dels trastorns mentals, segons les classificacions internacionals, i establir diagnòstics diferencials, recorrent per a tot això als procediments d'avaluació i diagnòstic psicològics pertinents i prou contrastats.
- d) Establir previsions sobre l'evolució dels problemes identificats i dels factors relacionats, així com de les seves possibilitats de modificació.
- e) Elaborar una programació i avaluació adequades de les intervencions assistencials, de prevenció i promoció necessàries per al restabliment o, en el seu cas, la millora de la salut i el benestar.
- f) Dissenyar i aplicar programes d'intervenció i tractament específics, mitjançant les tècniques i procediments psicoterapèutics pertinents i contrastats.
- g) Realitzar activitats d'assessorament, interconsulta i enllaç amb altres professionals i serveis i formar part d'equips amb professionals de la medicina de diferents especialitats.
- h) Manegar situacions d'urgència.
- i) Dissenyar i aplicar les intervencions psicològiques necessàries en els processos assistencials de les malalties físiques.
- j) Identificar i intervenir en situacions de crisi individuals, familiars i comunitàries.

2. En l'àmbit de la direcció, administració i gestió:

- a) Desenvolupar tasques de direcció, planificació, gestió i/o coordinació de serveis, equips i programes, especialment els vinculats amb l'atenció a la salut mental.
- b) Organitzar el treball tenint en compte la seva inclusió en una planificació global. Elaborar o contribuir a aquesta planificació, amb el concurs en el seu cas d'altres professionals.
- c) Elaborar procediments i sistemes d'avaluació d'intervencions, programes i serveis, contribuint amb això a la implementació, desenvolupament i millora de la qualitat assistencial.
- d) Recollir, analitzar i transmetre informació col·laborant en l'emplenament dels protocols i sistemes d'informació establerts.
- e) Participar en totes les activitats de coordinació necessàries per al desenvolupament de les activitats i els programes de l'equip en el qual es desenvolupa la seva activitat.
- f) Conèixer, relacionar i optimitzar els recursos sanitaris i no sanitaris existents en el mitjà en el qual actua, fomentant totes aquelles iniciatives que tendeixin, amb criteris d'eficàcia i eficiència, a la millora del nivell de salut de la població.
- g) Promoure les actuacions tendents a afavorir actituds individuals, socials i institucionals de respecte, integració, suport i cura de les persones amb trastorns i malalties mentals, comportamentals, físics, o de qualsevol altra índole, amb especial cura a evitar, corregir, i prevenir comportaments i actituds que suposin l'estigmatització de les persones que sofreixen de tals trastorns i malalties.
- h) Aportar coneixements teòric-tècnics en els diferents nivells de col·laboració establerts amb altres professionals, així com a rebre les seves aportacions i valoracions crítiques.

3. En l'àmbit de la docència i recerca:

- a) Dissenyar, programar, dirigir, organitzar, i participar, en accions formatives per als equips i programes a través d'una metodologia que afavoreixi l'aprenentatge actiu: sessions clíniques, bibliogràfiques, d'actualització i contrastació de coneixements, de supervisió, de seguiment, de recerca, i de formació continuada.
- b) Supervisar i tutoritzar les activitats dels psicòlegs clínics en formació, i col·laborar en la formació d'altres professionals sanitaris i no sanitaris, involucrats en la millora de la salut de les persones i la societat.
- c) Dissenyar, desenvolupar, aplicar, dirigir, coordinar, i avaluar recerques sobre la salut humana, i col·laborar amb les que realitzin altres equips, dispositius i institucions.

PROGRAMA DE ROTACIONS

ANY RESIDÈNCIA	ROTACIÓ	DURACIÓ	LLOC REALIZACIÓ
R1	Rehabilitació	4m	- Unitat de rehabilitació hospitalària
		2m	- Servei de rehabilitació comunitària (Tarragona, Reus, Valls i el Vendrell)
	Psicologia clínica infantil i de l'adolescència	4m	- Centre de salut mental infantil i juvenil (Tarragona, Reus, Valls i el Vendrell)
		1m	- Hospital de dia infantil i juvenil (Tarragona i Reus)
R2		1m	-Hospital de dia infantil i juvenil (Tarragona i Reus)
	Adicciones	3m	- Unitat de patologia dual
		1m	- Servei d'addiccions i salut mental* (HU Sant Joan de Reus)
	Hospitalización y urgencias	4m	- Unitat hospitalització breu adults
	Atención primaria	2m	EAP Antoni Gimbernat Cambrils* (EDP Sant Joan de Reus-Baix Camp)
R3	Atenció comunitària, ambulatoria i suport a l'atenció primària	7m	- Centres de salut mental d'adults (Tarragona, Reus, Valls i Vendrell)
		3m	- Unitat de referència dels TCA
	Psicologia Clínica de la Salut: Interconsulta i enllaç	1m	- Servei d'interconsulta i enllaç

R4	Psicologia de la salut. Interconsulta i enllaç	4m	- Servei d'interconsulta i enllaç
	Rotació de lliure disposició	3m	- Rotació lliure
	Programes per al desenvolupament d'àrees de formació específica	4m	- Hospitalització parcial d'adults (Tarragona i Reus) - Servei d'atenció ambulatoria a SM en àmbit penitenciari - Unitat de Referència psiquiàtrica infanto-juvenil/TCA - Equip Comunitari d'Atenció Intensiva a la Complexitat en Salut Mental - Psicogeriatria -Psicooncologia* (HU Sant Joan de Reus) - Servei Especialitzat de Salut Mental i Discapacitat (SESM-DI) -Servei Especialitzat en Atenció al Trastorn Psicòtic Incipient

Totes les rotacions es realitzen en serveis del HUIPM excepte les marcades (): Servei d'Adiccions i Salut Mental i psicooncologia es realitzen a l'HU Sant Joan de Reus i Atenció primària a l'EAP Antoni Gimbernat Cambrils.

OBJECTIUS DE LES ROTACIONS

R1:

REHABILITACIÓ (4m: Unitat de Rehabilitació Hospitalària i 2m: Servei de Rehabilitació Comunitària Tarragona, Reus, Valls i el Vendrell)

Objectius:

- Capacitar en el maneig clínic i seguiment de les persones amb trastorns mentals crònics complexos (PCC).
- Adquirir coneixements i desenvolupar habilitats específiques per a avaluar les capacitats i dèficit dels PCC: factors de protecció i de risc.
- Adquirir coneixements i desenvolupar habilitats sobre els programes, tècniques i estratègies de rehabilitació de PCC des d'un model de recuperació.
- Capacitar per a l'elaboració, desenvolupament i aplicació de plans individualitzats de tractament.
- Capacitació en programes psicoeducatius dirigits a potenciar i recuperar les habilitats i capacitats físiques, emocionals, socials i intel·lectuals dels PCC.
- Capacitació en programes psicoeducatius dirigits a familiars.
- Adquirir coneixements, habilitats i actituds per a la coordinació amb els diversos recursos soci-sanitaris involucrats en el suport, suport i rehabilitació integral dels PCC.

PSICOLOGIA CLÍNICA INFANTIL I DE LA ADOLESCÈNCIA (4m: Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil de Tarragona, Reus, Valls i el Vendrell i 1m: Hospital de Dia Infantil i Juvenil de Tarragona i Reus)

Objectius Centre de Salut Mental Infantil i Juvenil:

- Conèixer tant el desenvolupament evolutiu normal del nen, així com les possibles variacions objecte d'atenció i les característiques pròpies de la psicopatologia en el període infantil i adolescent.
- Conèixer i manegar instruments específics de diagnòstic, avaluació psicològica, tècniques d'entrevista clínica, anàlisi i formulació de casos, dels problemes psicològics i trastorns mentals de nens i adolescents.

- Adquirir coneixements i desenvolupar habilitats per al disseny i aplicació d'intervencions psicoterapèutiques en població infantil i adolescent, en els nivells individual, familiar i de grup. Conèixer els programes específics de prevenció i promoció de la salut.
- Conèixer i aplicar criteris d'indicació d'hospitalització i derivació a altres recursos i professionals soci-sanitaris.
- Adquirir coneixements i desenvolupar habilitats per al treball amb famílies de menors amb alteracions psicològiques. Identificació de contextos familiars i factors d'especial risc per al nen i l'adolescent.
- Participar i col·laborar en la coordinació amb institucions socials, educatives i judicials involucrades en l'atenció a menors.
- Participar en l'activitat formativa del servei.

Objectius Hospital de Dia Infantil i Juvenil:

- Conèixer el circuit d'atenció a l'adolescència: circuit sanitari, serveis educatius, socials i judicials.
- Conèixer el desenvolupament evolutiu normal i patològic en els adolescents.
- Conèixer les característiques del cicle vital de famílies amb fills adolescents.
- Realitzar diagnòstics, incloent diagnòstic diferencial, elaborar històries clíniques i informes clínics de manera correcta.
- Conèixer les diferents formes d'intervenció que s'utilitzen en població adolescent i les seves indicacions.
- Participar en la formació del servei.

R2:

PSICOLOGIA CLÍNICA INFANTIL I DE L'ADOLESCÈNCIA

(1m) Hospital de dia Infantil i juvenil de Tarragona i Reus

Aquesta rotació constitueix la continuïtat de la iniciada a l'últim mes de R1, de manera que els objectius seran els definits per a la rotació de l'R1 però amb un grau d'autonomia creixent per part del resident.

ADDICCIONS (3m: Unitat de Patologia Dual i Servei d'Addiccions i Salut Mental*)

Objectius:

- Adquirir coneixements sobre el fenomen de les addiccions i els principals patrons de conductes addictives. Conèixer les principals substàncies objecte d'addicció, així com les addiccions comportamentals.
- Conèixer els programes de prevenció del consum de substàncies i reducció de danys.
- Realitzar anàlisi de la demanda de tractament, considerant les seves principals característiques i el maneig de situacions inicials.
- Realitzar una correcta història clínica en addiccions: principals àrees d'exploració i maneig d'escala.
- Adquirir i aplicar coneixements sobre els principals programes de psicoteràpia i procediments d'intervenció.
- Abordar casos amb patologia dual, establint diagnòstics diferencials i duent a terme estratègies integrals i coordinades de tractament.
- Conèixer el recurs de comunitat terapèutica en addiccions, les seves característiques i principals línies de tractament, així com, els recursos específics que integren en cada territori la xarxa de tractament especialitzada de les drogodependències i altres addiccions.

HOSPITALIZACIÓ I URGÈNCIES (4m: Unitat d'Hospitalització Breu d'Adults)

Objectius:

- Adquirir coneixements i habilitats per a realitzar una valoració correcta de la gravetat del trastorn en situacions de crisi, incloent el diagnòstic diferencial amb malalties mèdiques i avaluant símptomes precoços i factors de risc.
- Adquirir coneixements, habilitats i actituds sobre l'atenció a pacients ingressats i els seus familiars.
- Conèixer i aplicar criteris d'indicació d'hospitalització: temps estimats, indicacions d'altres, planificació del seguiment ambulatori, etc.

- Adquirir coneixements, habilitats i actituds per a la valoració de pautes de tractament intensiu, coordinació amb altres dispositius assistencials, amb la finalitat de reduir la taxa de reingressos i millorar la qualitat de vida dels malalts i familiars.
- Adquirir coneixements dels factors més rellevants en la coordinació amb els diferents dispositius i recursos de la xarxa soci-sanitària, des d'una òptica de continuïtat de cures.
- Adquirir experiència en el maneig de tècniques i procediments d'intervenció psicològica per als processos d'agudització dels trastorns mentals i les situacions de crisi.
- Participació en sessions clíniques i monogràfiques.

ATENCIÓ PRIMÀRIA (2m: EAP Antoni Gimbernat Cambrils)

Objectius:

- Conèixer el funcionament i la cartera de serveis oferida pel CAP assignat.
- Adquirir habilitats per integrar-se al funcionament dels equips multidisciplinaris d'AP.
- Conèixer els criteris de derivació al nivell especialitzat i sobretot als dispositius de Salut Mental.
- Conèixer les alteracions psicopatològiques més prevalents en AP i sobre el diagnòstic diferencial.
- Adquirir coneixements sobre els trastorns somàtics associats a la patologia mental.
- Conèixer els programes preventius que es desenvolupen des d'atenció primària per abordar el maneig de les patologies cròniques més prevalents.
- Conèixer i participar en reunions de coordinació entre el CAP i altres professionals/dispositius.
- Conèixer les línies de recerca i docència del CAP, cosa que podrà afavorir futures col·laboracions.

R3:

ATENCIÓ COMUNITÀRIA, AMBULATÒRIA I SUPORT A L'ATENCIÓ PRIMÀRIA (7m: Centre de Salut Mental d'Adults de Tarragona, Reus, Valls i el Vendrell i 3m: Unitat de Referència dels Trastorns del Comportament Alimentari(TCA))

Objectius del Centre de Salut Mental d'Adults:

- Conèixer i manegar els instruments d'avaluació psicològica, que permetin realitzar una orientació diagnòstica correcta.
- Conèixer els programes de psicoteràpia i procediments d'intervenció i tractament psicològics, en els nivells individual, familiar i de grup.
- Adquirir coneixements i habilitats en el maneig clínic i seguiment de trastorns crònics.
- Adquirir coneixements i experiència en el treball en equips multidisciplinaris.
- Participar en les coordinacions amb Atenció Primària (AP): valoració conjunta i derivació de casos que no puguin ser atesos en AP.
- Participar i col·laborar en la coordinació amb altres dispositius sanitaris, socials, educatius, d'inserció laboral, tutelars i judicials. Així com el desenvolupament de programes comuns.
- Conèixer i aplicar criteris d'hospitalització, interconsulta, i derivació a altres recursos.

Objectius de la Unitat de Referència dels TCA:

- Conèixer i manegar els procediments d'avaluació i diagnòstic específics dels TCA.
- Conèixer, elaborar, aplicar i avaluar l'eficàcia dels programes de psicoteràpia i tractaments psicològics basats en l'evidència específics per als TCA, tant a nivell individual com de grup i familiar.
- Conèixer la comorbiditat dels TCA amb altres trastorns i malalties mentals i del comportament, així com problemes mèdics.

- Conèixer i manegar els plans de promoció de la salut alimentària per a nens, adolescents, i adults, a diferents nivells: individual, de grup i comunitari
- Adquirir les habilitats necessàries per al treball interdisciplinari aplicat als TCA.
- Adquirir coneixements i habilitats necessaris per a l'orientació, suport, i consell psicològic a altres professionals involucrats en el tractament de persones amb TCA.
- Adquirir habilitats i capacitat per a intervenir en la resolució de les situacions de crisi i urgències de persones amb TCA.

PSICOLOGIA CLÍNICA DE LA SALUT. INTERCONSULTA I ENLLAÇ (1m)

Objectius Interconsulta i Enllaç:

- Adquisició d'habilitats i coneixements per al desenvolupament de programes psicoeducatius en pacients amb patologia mèdic-quirúrgica.
- Adquirir coneixements i desenvolupar actituds i habilitats per a l'avaluació de problemes psicològics que interfereixin amb l'evolució i el tractament de les diverses malalties mèdiques.
- Dissenyar i aplicar intervencions psicològiques específiques per a pacients atesos en serveis hospitalaris/sociosanitaris i les seves famílies.
- Adquirir coneixements i desenvolupar habilitats i actituds específiques per al disseny i realització d'activitats d'informació i suport psicològic a familiars de pacients hospitalitzats.
- Adquirir coneixements i habilitats en el disseny i aplicació de programes d'atenció a pacients ingressats, en coordinació amb el personal facultatiu i d'infermeria d'aquests.
- Participar en l'activitat formativa del servei.

R4:

PSICOLOGIA CLÍNICA DE LA SALUT. INTERCONSULTA I ENLLAÇ (4m)

Aquesta rotació constitueix la continuïtat de la iniciada a l'últim mes de R3, de manera que els objectius seran els definits per a la rotació del R3 però amb un grau d'autonomia creixent per part del resident.

ROTACIÓ DE LLIURE DISPOSICIÓ (3m)

Els seus objectius seran específics segons el servei seleccionat.

PROGRAMES PER AL DESENVOLUPAMENT D'ÀREES DE FORMACIÓ ESPECÍFICA (4m)

A triar pel resident segons els seus interessos i de forma consensuada amb el tutor.

Àrees de formació específica recollides al POE:

Objectius Psicooncologia:

- Adquirir els coneixements i habilitats necessàries per a la realització d'una entrevista clínica al pacient oncològic, reconeixent els símptomes emocionals, conductuals i cognitius rellevants i identificant els trastorns psicopatològics presents.
- Conèixer els aspectes psicològics i socials que influeixen en l'adaptació a la malaltia del pacient oncològic i la seva família.
- Aprenentatge d'habilitats i tècniques de comunicació amb el pacient oncològic i la seva família.
- Participar en el disseny i aplicació d'intervencions psicològiques i psicoterapèutiques adequades a nivell individual i familiar.
- Conèixer la xarxa sanitària i comunitària que intervé en aquests casos.

Objectius Psicogeriatria:

- Adquirir coneixements sobre el procés d'envelliment i la seva influència en l'estat de salut: aspectes biopsicosocials de l'envelliment normal i patològic i factors de risc.
- Conèixer els factors que intervenen en el procés de malaltia terminal i mort.
- Conèixer els diversos aspectes mentals de l'envelliment, l'expressió neuropsicològica de les diferents síndromes i malalties, semiologia i trastorns psicogeriàtrics més freqüents.
- Aprendre i manejar instruments d'avaluació psicològica i tècniques d'entrevista clínica per a l'exploració neuropsicològica i psicopatològica dels trastorns psicogeriàtrics.
- Conèixer i aplicar programes de psicoteràpia i procediments d'intervenció psicològica per al pacient ancià.
- Participar en l'activitat formativa del servei

Altres àrees de formació específica ofertes per HUIPM:

Objectius Hospitalització Parcial d'Adults:

- Capacitació per a l'avaluació i intervenció terapèutica: realitzar una correcta anamnesi i exploració psicopatològica que inclogui les proves neuropsicològiques i psicomètriques rellevants.
- Participar en l'elaboració i revisió del projecte terapèutic del pacient ingressat considerant objectius a curt, mitjà i llarg termini.
- Adquirir coneixements i habilitats en les tècniques d'intervenció tant individual com grupal que es desenvolupen en el servei per al pacient i la seva família.
- Coneixement i aplicació de tècniques de valoració i intervenció en situacions de crisi.
- Capacitació d'observació, tant del que ocorre en el mitjà terapèutic com en la relació amb cada pacient.

- Coneixement de l'estructura comunitària en salut mental: protocols de derivació, espais de coordinació, recursos comunitaris...
- Participar en l'activitat formativa del servei.

Objectius Servei d'Atenció Ambulatoria en Salut Mental en Àmbit

Penitenciari:

- Conèixer el model d'atenció a la Salut Mental en l'àmbit penitenciari a Catalunya.
- Conèixer els aspectes ètics i legals de l'atenció a la Salut Mental en l'àmbit penitenciari.
- Conèixer i participar del treball en xarxa intra i extra penitenciari entre els equips de salut, equips multidisciplinaris de rehabilitació i els equips de personal intern.

Objectius Unitat de Referència Psiquiàtrica Infanto-Juvenil/TCA:

- Identificar les característiques pròpies de la psicopatologia en el nen i adolescent, així com els principals grups de risc en cada etapa evolutiva.
- Conèixer i manegar instruments específics de psicodiagnòstic, avaluació psicològica, tècniques d'entrevista clínica, anàlisi i formulació de casos, dels problemes psicològics i trastorns mentals en nens i adolescents.
- Elaborar una correcta història clínica, emetre un probable diagnòstic i diagnòstic diferencial, així com un pla d'intervenció.
- Adquirir coneixements i desenvolupar habilitats per al disseny i aplicació d'intervencions psicoterapèutiques en nens i adolescent, en els nivells individual, familiar i de grup.
- Realitzar informes clínics i informes pericials en nens i adolescents.
- Adquirir coneixements sobre els diferents dispositius d'atenció infantojuvenil de la xarxa, conèixer i aplicar criteris d'indicació d'hospitalització i derivació a altres recursos i professionals soci-sanitaris.

- Adquirir coneixements i desenvolupar habilitats per al treball amb famílies de menors amb alteracions psicològiques. Identificació de contextos familiars i factors d'especial risc per a l'adolescent.
- Participar i col·laborar en la coordinació amb institucions socials, educatives i judicials involucrades en l'atenció a adolescents
- Adquirir les habilitats necessàries per a la valoració, maneig i intervenció en pacients amb trastorn de la conducta alimentària en situació de crisi.

Objectius Equip Comunitari d'Atenció Intensiva a la Complexitat en Salut Mental:

- Conèixer el Programa d'abordatge integral dels casos de salut mental d'elevada complexitat (PAICSAMAEC).
- Adquirir coneixements, habilitats i actituds que permetin una valoració correcta i tècnica d'intervenció dels usuaris contemplats al PAICSAMAEC.
- Adquirir l'habilitat de treball en equip interdisciplinari (infermeria, psicologia, psiquiatria) i és capaç de fixar objectius comuns de tractament.

Objectius Servei Especialitzat de Salut Mental i Discapacitat (SESM-DI):

- Realització de primeres visites i seguiment en pacients amb TEA i altres trastorns del neurodesenvolupament.
- Realitzar una correcta anamnesi, diagnòstic, diagnòstic diferencial i pla de tractament integral.
- Maneig clínic de psicofàrmacs i altres tècniques d'intervenció terapèutiques.
- Identificació i maneig de situacions de crisi.
- Identificar les necessitats dels usuaris i les famílies dissenyant un pla d'intervenció adequada.
- Coordinació d'altres dispositius sanitaris o no sanitaris.
- Participar de manera activa en les activitats formatives del centre.

Objectius Equip Especialitzat en Atenció al Trastorn Psicòtic Incipient:

- Conèixer el funcionament del dispositiu EIP; criteris de derivació, protocols d'intervenció, reunions de coordinació...
- Conèixer i manejar els instruments específics d'avaluació de pacients amb trastorns psicòtics incipients.
- Adquirir les habilitats psicoterapèutiques específiques necessàries per a la intervenció individual i/o grupal amb pacients amb trastorns psicòtics incipients i les seves famílies.
- Participar en l'activitat de recerca d'EIP.

ATENCIÓ CONTINUADA

La prestació de serveis en concepte d'atenció continuada (AC) té un caràcter formatiu i és un element central en la formació del resident, que contribueix juntament amb la resta de professionals a garantir el funcionament permanent dels centres assistencials.

Els serveis prestats en concepte d'AC, amb nivells creixents de responsabilitat, es duran a terme amb caràcter obligatori i seran supervisats per als tutors/es PIR i/o responsable de les unitats on es realitzin.

Al nostre hospital aquests serveis es faran a la Unitat d'Hospitalització Breu, Unitat de Rehabilitació Hospitalària, Unitat Psiquiàtrica de Llarga Estada, Servei de Rehabilitació Comunitària i Programa de Suport a l'Atenció Primària. L'horari serà de 15:00 a 18:00h i es duran a terme una mitjana de quatre serveis d'AC al mes. Els objectius seran específics per cada unitat:

Objectius unitat d'aguts:

- Planificació i desenvolupament dels programes grupals que es realitzaran en la unitat d'aguts.
- Desenvolupament i millora d'habilitats terapèutiques a nivell de dinàmica grupal.
- Realització de valoracions i avaluacions.
- Memòria final de l'atenció continuada realitzada en la unitat.

Objectius CSMA-ABS:

- Adquirir experiència i habilitat en la gestió, planificació i conducció d'intervencions psicoterapèutiques grupals per a població específica.
- Participar de l'avaluació clínica a l'inici i finalització d'intervencions psicoterapèutiques grupals per a població específica.
- Participar en les coordinacions i reunions de gestió de casos/participants amb el referent de la Unitat i terapeutes participants en el programa d'AC.

Objectius SRC:

- Elaborar i actualitzar programes psicoeducatius i de maneig emocional per a famílies d'usuaris de programes específics.
- Capacitació en programes psicoeducatius dirigits a les famílies d'usuaris de programes específics.
- Realitzar seguiment de les famílies participants en els grups de famílies d'usuaris de programes específics.
- Adquirir coneixements i desenvolupar habilitats específiques per a dur a terme valoracions d'usuaris que ho requereixin.

Objectius URH:

- Planificació i desenvolupament d'intervencions psicoterapèutiques grupals dins de la Unitat.
- Desenvolupament i millora de les habilitats terapèutiques a nivell de dinàmica grupal.
- Realització de valoracions i avaluacions psicològiques.
- Participació activa en les coordinacions i reunions de gestió casos/participants amb els referents de la unitat que col·laboren a l'AC.

CURSOS I SEMINARIS

1. Pla de Formació transversal:

A realitzar per R1:

- **Programa d'incorporació dels residents**

La Unitat Docent del HUIPM prepara un programa formatiu específic per als residents que s'incorporen al nostre hospital, amb la finalitat d'oferir-los informació sobre l'estructura i funcionament del centre, coneixements bàsics en Salut Mental, recerca i informació bàsica sobre la història clínica informatitzada.

- **Curs d'acollida per residents del HSJR**

Cada any els residents de les tres especialitats de manera obligatòria, realitzen durant la primera setmana d'incorporació al nostre centre, un curs de formació conjunta amb els residents del HSJ de Reus. En ell s'aborden temes clínics, de gestió, legislació sanitària, aspectes jurídics i seguretat clínica.

- **Llibre del resident:**

El llibre del resident (format electrònic) és una eina per a la recollida sistemàtica de l'activitat clínica i formació continuada del resident, així com les reunions realitzades amb el tutor i les avaluacions de les rotacions. Té com a objectiu que els residents juntament amb el seu tutor corresponent puguin detectar punts forts i febles de la seva formació i implementar els plans de millora necessaris.

Dins de programa d'incorporació existirà un espai formatiu on es presentarà i lliurarà als residents aquesta eina.

- **Formació teòrica comuna**

Es realitza un curs específic de Salut Mental (per a les tres especialitats) al qual assisteixen tots els residents de primer any de Catalunya. Es realitzaran sessions en línia i tallers presencials.

- **Gestió Clínica:**

Des del primer any de residència reben formació en metodologia de qualitat, sistemes d'avaluació sanitària, indicadors en salut mental, guies clíniques, sistemes de control de qualitat, planificació, programació de l'activitat assistencial, coneixement de l'estructura i funcions dels dispositius de salut mental, xarxes de serveis i programes de coordinació, cartera de serveis...Aquesta formació està inclosa dins del programa de formació multiprofessional (PFM).

- **Organització i legislació sanitària:**

Des del primer any de residència reben formació en organització funcional dels serveis de salut mental i legislació aplicable als serveis de salut i socio-sanitaris. Aquesta formació està inclosa dins del PFM.

- **Psiquiatria legal i forense**

Des del primer any de residència reben formació teoricopràctica sobre problemes mèdics legals derivats de l'exercici de la psiquiatria, així com sobre la valoració de danys derivats de patologies mentals i avaluació de la incapacitat.

- **Formació en Bioètica**

Des del primer any de residència, els residents realitzen de manera trimestral des del primer any de residència, un taller de casos clínics supervisats per membres del Comitè de Bioètica del nostre centre dins del PFM.

A realitzar durant la residència:

- **Curs d'eines bàsiques en recerca**

Durant els primers anys de formació, els residents realitzen un curs teoricopràctic amb l'objectiu d'adquirir coneixements bàsics de recerca. La realització d'aquest curs possibilitarà la incorporació en una línia de recerca.

- **Curs de formació en riscos laborals i protecció de dades**

Es tracta d'un curs de caràcter obligatori per a tots els treballadors del nostre centre. Inclou formació en prevenció de riscos laborals, polítiques en matèria d'igualtat de gènere i lleis de protecció de dades. Els residents hauran de realitzar-ho al llarg dels anys de residència.

- **Curs de bioètica: ètica de les professions i organitzacions sanitàries**

Es tracta d'un curs de caràcter obligatori per als residents que es realitza regularment en el nostre centre. En ell s'aborden els principis de la bioètica, autonomia i dignitat, col·lectius d'especial fragilitat, comitès de bioètica i anàlisi de casos pràctics.

- **Curs de suport vital bàsic:**

Es tracta d'un curs obligatori per als residents de les tres especialitats, que es realitza en el nostre centre. Té per objectiu dotar als professionals en formació de coneixements teòrics i habilitats pràctiques per a la realització d'una RCP bàsica.

- **Curs de suport vital avançat:**

Es tracta d'un curs obligatori per als residents de psiquiatria i infermeria en salut mental, que es realitza en el nostre centre, i és opcional per als residents de psicologia. Té com a objectiu dotar-los de les eines necessàries per a una intervenció ràpida, eficient i coordinada en les emergències vitals que s'acompanyin d'una parada cardi-respiratòria amb l'objectiu d'augmentar la supervivència.

2. Formació comú dels residents:

- **Programa de formació multiprofessional**

La Unitat docent (UDM) organitza cada any un programa de formació comuna per a tots els residents. Té periodicitat quinzenal i es duu a terme durant tota la jornada laboral. Inclouen:

- Sessions de residents: dutes a terme pels propis residents i supervisats pels de l'últim any.
- Sessions mixtes: inclouen sessions de recerca, assemblees de residents, reunions regulars amb el cap d'estudis...
- Sessions amb experts: sobre temes específics.
- Sessions de supervisió de casos.

És obligatòria l'assistència a un mínim del 80% de les sessions perquè es puguin valorar de manera positiva en l'avaluació anual. L'absència haurà de justificar-se sempre per escrit.

Les presentacions són gravades i incorporades a la intranet de docència-residents on aquells que no han pogut assistir poden consultar-les.

- **Programa de supervisió de casos**

El grup està conduït per professionals clínics amb àmplia experiència, amb la missió de facilitar la discussió reflexiva dels residents sobre qüestions clíniques que es plantegen amb la formulació de cada cas i l'exploració dels aspectes experiencials relacionats amb el rol del terapeuta en formació. La freqüència del grup és quinzenal, els dijous de 13.00 a 15:00h en la UDM.

3. Sessions generals (assistència de residents)

- **Sessions científiques**

Són sessions de periodicitat quadrimestral. En elles, professionals del centre o externs presenten els seus projectes de recerca. S'organitzen des de la Comissió Clínica de Recerca. Es realitzen de manera presencial en HUIPM o telemàtica des d'altres centres.

- **Sessions clíniques de formació**

Cadascun dels serveis estableix de manera anual un programa formatiu en què es recullen temes d'interès proposats pels diferents membres de l'equip (professionals i residents). El dia i l'hora es fixen en funció del propi servei. Els

residents realitzen sessions clíniques com a ponents en els serveis pels quals giren (revisió bibliogràfica, casos clínics...).

- **Jornades trimestrals de formació**

L'HUIPM organitza periòdicament jornades de formació a les quals poden assistir tant el personal de l'HUIPM com d'altres centres. La participació en aquesta activitat es considera obligatòria per als residents. Les jornades es realitzen amb caràcter quadrimestral.

- **Jornada de bioètica**

Es realitzen de manera anual pe l'HUIPM amb l'objectiu de treballar les bases ètiques inherents a l'acompliment de la labor dels professionals i les obligacions legals que d'ella es deriven.

- **Altres activitats formatives**

Cada any, l'HUIPM ofereix una àmplia oferta formativa per a tots els professionals i a la qual els EIR, MIR i PIR poden optar. El contingut d'aquesta oferta canvia cada any i està establerta per la Comissió de Formació on els residents estan representats.

4. Docència externa

Els residents poden participar en activitats formatives (cursos, seminaris, congressos...) que en la interacció amb el tutor es considerin d'interès per a completar la seva formació. Les sol·licituds hauran de formalitzar-se seguint la normativa establerta (protocol disponible en la intranet d'HUIPM).

BIBLIOTECA

En l'actualitat el HUIPM disposa de 14.200 volums (monografies, test, Dvds...) distribuïts a la biblioteca i en altres serveis del nostre centre.

Un 90% dels recursos que ofereix la biblioteca estan informatitzats en un programa anomenat Knosys.

La gran majoria del fons físic està compost per llibres, que es poden consultar en sala i realitzar préstec. Es disposa a més de nombrós material d'avaluació i diagnòstic.

El personal de la biblioteca i les persones usuàries en relació amb la Universitat Rovira i Virgili (URV) tenen accés als recursos de la universitat. Actualment en format electrònic hi ha unes 106.322 revistes multidisciplinàries, d'aquestes unes 5.972 són de ciències de la salut. Es té accés a llibres electrònics, al Journal Citation Reports, el Mendeley...

INVESTIGACIÓ

La recerca és un àmbit bàsic en la formació del resident. Des de l'Àrea de Recerca, es coordina i regulen els projectes de recerca mitjançant la Comissió Clínica de Recerca (CCI) formada per representants dels diferents serveis i professions (inclou especialistes en formació).

Els residents durant el primer any realitzessin reunions amb els directors de les diferents línies de recerca i la directora d'àrea, amb l'objectiu de conèixer els diferents grups i el treball que desenvolupen. A partir del segon any, podran incorporar-se a una línia de recerca tenint assignat un director/tutor de recerca. Aquells que s'incorporin a una línia, disposaran d'hores per a desenvolupar el seu treball dins de la jornada laboral.

Competències a adquirir pels residents:

- Realitzar de manera efectiva revisions bibliogràfiques utilitzant criteris que es fonamentin en l'evidència científica.
- Utilitzar de forma adequada els diferents recursos informàtics de cerca, emmagatzematge i anàlisi d'informació
- Participar en el disseny i execució dels projectes de recerca en els quals col·laborin.
- Tenir coneixements informàtics bàsics que permetin realitzar una anàlisi de les bases de dades generades.
- Presentar resultats dels projectes; pòster, comunicació oral, articles...

- Posseir coneixements de la llengua anglesa, que permetin la lectura de material científic, així com la presentació de resultats i la interacció amb col·legues d'altres països.

La incorporació en una línia de recerca, facilitarà la realització de comunicacions (oral o pòster) a congressos, la participació com a autor en articles publicats en revistes amb factor d'impacte, així com la realització de la tesi doctoral.

Aquells que no s'incorporin a la línia de recerca hauran de realitzar una formació bàsica obligatòria en recerca (protocol disponible a la intranet de l'HUIPM)

DOCÈNCIA

L'HUIPM té un conveni de col·laboració amb la Universitat Rovira i Virgili; els nostres residents participen com a docents en assignatures de psicologia, dietètica i nutrició.